

Використання автентичних відеоматеріалів у процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування у вищих навчальних закладах

Н. П. Плахотнюк

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Paper received 27.04.17; Accepted for publication 05.05.17.

Анотація. У статті розглядається використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з англійської мови професійного спрямування у студентів немовних факультетів. Розкривається роль відеосюжетів у навчанні фахової лексики та її застосуванні у ситуаціях професійної сфери діяльності, у розвитку комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів. Наведені приклади розроблених вправ до відеосюжетів за професійною тематикою.

Ключові слова: автентичні відеоматеріали, комунікативна компетенція, етапи роботи з аудіовізуальним матеріалом.

Вступ. З розвитком глобалізації економічних, суспільних, культурних перетворень актуальним питанням є підготовка кваліфікованих конкурентоспроможних спеціалістів у різних сферах діяльності. У зв'язку з цим належний рівень володіння іноземною мовою дає можливість отримати престижну роботу, здатність подальшого професійного та особистісного росту. Вищі навчальні заклади, намагаючись забезпечити якісні знання іноземної мови, застосовують нові технології, методи і форми навчання. Одним із ефективних методів науковці вважають відеометод, оскільки він забезпечує стійку мотивацію до вивчення іноземної мови, актуалізує всі види мовленнєвої діяльності та розвиток креативних здібностей студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми. Проблема застосування автентичних відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови (зокрема англійської) займалися такі вітчизняні і зарубіжні науковці як О.І. Барменкова, Ю.І. Верисокін, Т.Г. Дубініна, С. Канінг-Вілсон, Т.П. Леонтьєва, Г.А. Суміна, К. Тейлор, М.Д. Тукало, Дж. Шерман, Л.М. Щанникова, Т.О. Яхнюк та ін. Проте питання використання відео у процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування, засвоєнні та вдосконаленні фахової лексики вивчено недостатньо.

Тому **метою** нашої статті є обґрунтування доцільності використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з англійської мови у викладанні дисципліни „Іноземна мова професійного спрямування” для активізації мотиваційної сфери особистості студентів, їх мовленнєвої діяльності, розвитку та вдосконалення їх комунікативної компетенції та адаптації до ситуацій у професійній сфері.

Матеріали і методи. За останні роки використання відеоматеріалів на заняттях з англійської мови у вищій школі зросло, оскільки цей метод значно посилює комунікативний підхід до викладання іноземної мови. Саме він забезпечує розуміння застосування мовних одиниць у конкретних повсякденних ситуаціях (зокрема у професійній сфері), має практичну спрямованість, дозволяє кожному студенту проявити творчу активність та самостійність, долає розрив між формальним викладанням і невимушеним навчанням.

Під час навчання за допомогою відеоматеріалів одночасно активізується два види сприйняття – зорове і слухове, що сприяє зацікавленості у вивченні нових мовних структур, розумінні значення іншомовних слів. Також автентичність запропонованого матеріалу поліпшує розвиток позитивної мотивації до навчання,

оскільки студентам цікаво дізнаватись про діяльність реальних людей, мову яких вони вивчають. Під час перегляду відеофрагменту візуальні підказки значно допомагають у розумінні іншомовних слів та змісту переглянутого [1].

Використання відеоматеріалів на заняттях відносять до інтерактивних методів навчання, що має свої дидактичні плюси, а саме: впевненість майбутніх спеціалістів у своїх можливостях при вивченні іноземної мови, забезпечення дружньої атмосфери у групі, встановлення партнерської взаємодії між викладачем і студентами, отримання консультацій і допомоги слабшими студентами від сильніших, опора на вже отримані знання у процесі навчання [2].

Поєднання в автентичних відеосюжетах усіх елементів мовленнєвого матеріалу – лінгвістичного, паралінгвістичного, кінетичного дозволяє створити наближеність до природного мовного середовища та впливати на особистість динамікою та емоційним забарвленням за допомогою поєднання звука і зображення. Отже, застосування відео в навчальному процесі надає наступні переваги: моделювання іншомовного середовища; введення природного звукового мовлення із зображенням екстралінгвістичних рис і способів реалізації у процес іншомовного навчання; встановлення асоціативних зв'язків за рахунок полісенсорного сприймання; навчання спілкування на основі поєднання лінгвістичного, комунікативного та екстралінгвістичного факторів, як бази для імітації [3, с. 7].

Існує декілька видів відеоматеріалів, які використовуються в навчальних цілях: художні та документальні фільми, рекламні відеоролики, музичні відеокліпи, програми, записані виступи, новини. Та перш ніж прийняти рішення про застосування того чи іншого відеоматеріалу викладачеві необхідно взяти до уваги вік студентів, мовний рівень групи, відповідність меті і завданням заняття, співвіднесеність навчальних цілей і мети програми курсу. Також необхідно розуміти, що педагогу доведеться прикласти чималих зусиль, щоб пристосувати автентичний матеріал до навчальних цілей і завдань, розробити комплекс вправ з розвитку чотирьох видів мовленнєвої діяльності студентів. Викладач має сформулювати завдання таким чином, щоб заохотити до активної участі у вивченні мовного матеріалу майбутніх спеціалістів.

Однією з головних проблем у використанні автентичного відео є швидкий темп мовлення носіїв мови, мовні одиниці не спрощуються і не поділяються на

окремі сегменти. Це може блокувати зацікавленість студентів до сприйняття мовного матеріалу та активній участі у навчальному процесі. Тому викладачеві необхідно заздалегідь ретельно розробити і підготувати вправи до трьох основних етапів роботи з аудіовізуальним матеріалом (pre-viewing, while-viewing and post-viewing activities).

Перший етап передбачає виконання вправ, спрямованих на стимулювання мотиваційної сфери студентів та налаштування на сприйняття автентичного відеоматеріалу. Вправи цього етапу мають на меті активізувати наявні знання студентів з теми, що вивчається, а також усунути певні труднощі розуміння іншомовного тексту. Завдання можуть формулюватись таким чином: зверніть увагу на подані слова та висловіть свої здогадки, у якому контексті вони будуть вжиті; поясніть своїми словами як ви розумієте значення запропонованих виразів; з'єднайте вирази з їх поясненнями тощо. Також викладач може пояснити значення окремих слів і виразів, які, як він вважає, призведуть до перешкод у розумінні іншомовного тексту та подальшій роботі з відеоматеріалом.

На другому етапі, під час самого перегляду відеосюжету, відбувається подальший розвиток мовної і соціокультурної компетенції майбутніх спеціалістів. Викладач дає завдання на загальне розуміння контексту та подальших деталей, засвоєння і тренування необхідних мовних одиниць, граматичних структур. Прикладами таких завдань можуть бути наступні: дайте відповіді на запитання; заповніть пропуски; доповніть речення інформацією з відеосюжету; розташуйте речення в правильному порядку відповідно до змісту побаченого тощо. Педагог також може зробити паузу у перегляді і запропонувати студентам передбачити наступний розвиток подій чи інформацію, що стимулюватиме комунікативну та пізнавальну активність.

Завдання постдемонстраційного етапу спрямовані на подальше формування комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів. Вони мають на меті перевірити розуміння побаченого та навчити використовувати нову лексику професійного спрямування у власних міркуваннях та висновках, розвинути продуктивні вміння усного і писемного мовлення, аналітичні навички та критичне мислення.

Наведемо приклади розроблених нами завдань до відеоматеріалів, відібраних і використаних на заняттях з англійської мови професійного спрямування на 3 курсі для студентів спеціальності „Видавнича справа та редагування”. Під час вивчення теми „Impartiality in the News” студентам було запропоноване відео „How TV news is made” (www.youtube.com/watch?v=8IM-PBjxFcA). Перед переглядом студенти виконали наступні завдання: **a) Pair up with your friend and discuss what you know about the process of making a television news story; b) Explain in your own words what the following expressions mean:**

- assignment desk
- newsroom
- agenda
- to be on the news
- relevant topics of the day

- weather related stories
- to be teamed up with somebody
- to shoot a story
- a reporter needs to be efficient with his time
- deadline
- audio booth
- portable television studio

Now you are going to watch a video (How TV news is made) explaining how a television news story goes from an idea in a reporter's head to a polished story on the 6:30 News (while-viewing activities). **Watch the video and fill in the table what duties people perform in news making** (табл.1):

Таблиця 1.

Name	Duties
Mark Liu	
Brandon Roux	
Chris Benka	
Ross Becker	
Cathy Ray	

Watch the video again and fill in the missing words or word combinations:

1. The central nervous system of the news room is
2. Somebody has to tell the reporters where and what
3. At we decide what stories will most likely be on the news tonight at 5 and 6.
4. Morning meeting is where reporters, photographers, producers and managers decide
5. One minute thirty second story on television takes to shoot.
6. We bring our inside in information.
7. There are 30 for each second and each frame has its own
8. With these digital systems we have now you can punch in the exact, and

Post-viewing activities: **a) Use the information from the table and words and word combinations from the exercises above and tell the class how a television news story is made. b) In groups of 3-4 people present up-to-date news taking into consideration information from the video and your knowledge from other subjects.**

За допомогою описаних вище завдань студенти за своїли нові лексичні одиниці, активізували вже наявні знання з теми, поглибили їх (як мовний аспект, так і професійний), розвинули навички письма і говоріння.

Опрацювання теми „Interviewing” завершилось роботою ще над одним відеосюжетом про те, як професійно підготувати інтерв'ю (Katie Couric: on how to conduct a good interview), (<https://www.youtube.com/watch?v=4eOynrI2eTM>). Завдання на трьох етапах роботи були нами логічно розроблені і формулювались таким чином: **1. Before watching the video match the expressions with their explanations:**

1. to put someone at ease a. to succeed in getting information from smb.

2. to elicit information from smb. b. to make someone feel relaxed
3. to be a bit oily c. to read the questions again in order to make sure they are correct
4. to go through the questions d. to be very polite in a way that other people think is unpleasant and not sincere
5. follow-up questions e. to be strange
6. to be cranky f. questions that come after to find out more about the subject
7. frustrating g. to get rid of smth. that is unwanted
8. to eliminate a certain h. making you feel annoyed, upset or impatient subject

2. Watch the video and tick the questions that Tony asks Katie Couric:

1. What makes somebody a good interviewer?
2. How do you prepare for an interview?
3. Who was your first interviewee?
4. Is listening important?
5. What should a beginner do to be a professional interviewer?
6. Any last-minute tips that you want to give to people?

3. Watch the video again and complete the sentences with the information from it:

1. I think the more comfortable you make someone feel
2. It's really important to be
3. I try to do a combination of
4. Nothing is worse for me than
5. You have to be willing to
6. You should remember
7. If you allow your interview subject to communicate

4. Answer the questions from Ex. 2 that Tony asks Katie Couric. Role-play the interview with your partner in class (Student A — Tony, Student B — Katie Couric).

5. Agree or disagree with Katie's tips on how to conduct a good interview. Give your reasons. Add some tips of your own.

6. Conduct an interview with one of the famous people in your town or city following all the rules and tips suggested. Record it and present in class.

Робота над автентичними відеоматеріалами, занурення у соціокультурне середовище носіїв мови стимулювала інтерес студентів-журналістів до вивчення професійної лексики, створила необхідні сприятливі умови для формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців. Проте, як свідчать дослідження науковців та наш власний досвід роботи з автентичними відеосюжетами, необхідно дотримуватись принципів успішного відбору відео матеріалів: тематичної різноманітності та доцільності; тривалості відтворення та опрацювання відео матеріалів; соціокультурної орієнтованості поданої інформації; стилістичної диференціації мовного та мовленнєвого оформлення змісту відео сюжетів; естетичної цінності [3; 4].

Результати та їх обговорення. Результати наукових пошуків з опрацьованої теми знайшли відображення у створенні посібника-практикума „Journalism as a Profession” призначений для студентів 3 курсу філологічного факультету спеціальності „Видавнича справа та редагування”. Сучасні матеріали посібника відповідають змінам у сфері журналістської практики. Зі швидким розвитком інформаційних технологій змінюється і роль засобів масової інформації у сучасному світі. За таких умов виникає потреба в оволодінні новою термінологією та вмінням вільно використовувати її у галузі журналістики в актах комунікації фахового характеру. Задовольнити цю потребу ми намагались за допомогою розробленого комплексу вправ у вищезгаданому посібнику-практикумі.

Висновки. Використання автентичних відеоматеріалів під час занять мало позитивний вплив на засвоєння нового лексичного матеріалу професійного характеру, стимулювало розвиток комунікативної компетенції студентів, їх критичних умінь, аналітичних, креативних здібностей. Рівень володіння професійною лексикою підвищився навіть у слабкіших студентів, що показали результати контрольних тестів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Sherman J., 2003. Using Authentic Video in the Language Classroom, Cambridge: Cambridge University Press, 277 p.
2. Петрушенко О.О. Застосування мультимедійних засобів навчання у процесі вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах економічного профілю / О. О. Петрушенко, І. С. Делик, Т. Д. Веленчук // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол., головн. ред. В. М. Мадзігон; наук. ред. О. М. Топузов]. – К. : Пед. думка, 2011. – Вип. 11. – 800 с. – С. 693–702.
3. Яхнюк Т.О. Використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т.О. Яхнюк; Київ. нац. лінгв. ун-т. — К., 2002. — 20 с.
4. Лотошнікова С.А. Використання автентичних відео матеріалів на заняттях з іноземної мови / Лотошнікова С.А. // Матеріали школи-семінару „Нові підходи до навчання іноземної мови”. – Х. : Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – 2014. – 108 с. – С.53-56
5. Canning-Wilson, C., "Role of Video in the F/SL Classroom", (2000): 69-76. In S. Riley, S Troudi and C. Coombe. (ed.) Teaching, Learning and Technology, TESOL Arabia 1999 Conference Proceedings, TESOL Arabia 1999 Conference March 8-10, 1999.

REFERENCES

1. Sherman J., 2003. Using Authentic Video in the Language Classroom, Cambridge: Cambridge University Press, 277 p.
2. Petrusenko O.O. Zastosuvannia multymediinykh zasobiv navchannia u protsesi vyvchennia inozemnoi movy u

- vyschchykh navchalnykh zakladakh ekonomichnoho profilii / O. O. Petrusenko, I. S. Delyk, T.D. Velenchuk // Problemy suchasnoho pidruchnyka : zb. nauk. prats / [red. kol., holovn. red. V.M. Madzihon; nauk. red. O. M. Topuzov]. – K. : Ped. dumka, 2011. – Vyp. 11. – 800 s. – S. 693–702.
3. Yakhniuk T.O. Vykorystannia frahmentiv khudozhnykh videofilmiv dlia navchannia studentiv movnykh spetsialnosti sotsiokulturnoi anhliiskoi lektsyky: Avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / T.O. Yakhniuk; Kyiv. nats. linhv. un-t. — K., 2002. — 20 s.
4. Lotoshnikova S.A. Vykorystannia avtentychnykh video materialiv na zaniattiakh z inozemnoi movy / Lotoshnikova S.A. // Materialy shkoly-seminaru „Novi pidkhody do navchannia inozemnoi movy”. – Kh. : Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V.N. Karazina. – 2014. – 108 s. – S.53-56

The use of authentic video materials in professionally oriented foreign language learning in higher educational establishments

N. P. Plakhotniuk

Abstract. The article deals with the use of authentic video materials in professionally oriented English language classroom for students of non-linguistic faculties. The role of video stories in teaching professional vocabulary and their use in professional situations are revealed. And it also plays an important role in the development of communicative competence of future specialists. Examples of exercises to video stories on professional topics are given.

Keywords: *authentic video materials, communicative competence, stages of working with audiovisual material.*

Использование аутентичных видеоматериалов в процессе обучения профессионального иностранного языка в высших учебных заведениях

Н. П. Плахотнюк

Аннотация. В статье рассматривается использование аутентичных видеоматериалов на занятиях по английскому языку профессионального направления у студентов неязыковых факультетов. Раскрывается роль видеосюжетов в обучении профессиональной лексики и ее применении в ситуациях профессиональной сферы деятельности, в развитии коммуникативной компетенции будущих специалистов. Приведены примеры разработанных упражнений к видеосюжетам на профессиональную тематику.

Ключевые слова: *аутентичные видеоматериалы, коммуникативная компетенция, этапы работы с аудиовизуальным материалом.*